

Bromölla kommun

Beslut för förskoleklass och grundskola efter tillsyn i Gualövs skola i Bromölla kommun

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen konstaterar vid tillsynen av Gualövs skola att det föreligger en brist i verksamheten avseende att tillförsäkra alla elever en studiemiljö som präglas av studiero. Skolinspektionen förelägger därför Bromölla kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa den påtalade bristen. Inom områdena extra anpassningar och särskilt stöd samt trygghet och åtgärder mot kränkande behandling som Skolinspektionen har granskat har det inte framkommit annat än att skolans arbete uppfyller författningarnas krav.

De omständigheter som råder med anledning av Covid-19

Skolinspektionen är medveten om att många skolor i dagsläget är påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid ber vi dig kontakta Skolinspektionen för prövning.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Bromölla kommun att senast den **15 november 2021** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna samt den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas.. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande.

Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de bestämmelser som gäller för verksamheten samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan under rubriken *Motivering till föreläggande*.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolinspektionen konstaterar att Bromölla kommun inte uppfyller författningskraven avseende studiero.

Åtgärder

- Se till att rektorn, lärare, annan skolpersonal och elever diskuterar och kommer överens om ytterligare åtgärder som ska genomföras för att skapa respektfulla relationer mellan skolpersonal och elever samt mellan elever på skolan (5 kap. 3 § skollagen; Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2010:37), nedan Lgr 11, 1 Rättigheter och skyldigheter, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas inflytande och ansvar och 2.8 Rektorns ansvar).
- Se till att rektorn leder och samordnar arbetet med att utforma skolmiljön så att alla elever tillförsäkras studiero. I detta ingår att rektorn, genom att inhämta uppgifter från elever, lärare och elevhälsans personal, följer upp och utvärderar de åtgärder som vidtagits och planerar att vidtas för att säkerställa att elevernas skolmiljö präglas av studiero. I samband med utvärdering av vidtagna åtgärder ska rektorn också besluta om vilka ytterligare åtgärder som behövs samt se till att dessa genomförs och/eller intensifiera pågående åtgärder samt se till att detta genomförs (2 kap. 9-10 §§, 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1 Varje skolas utveckling, 2.8 Rektorns ansvar).
- Se till att skolpersonal genomför samtal med elever för att skapa samsyn kring skolans ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen; Lgr 11, 1 Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.8. Rektorns ansvar)

Motivering till föreläggande

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling*Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens arbete med studiero inte uppfyller författningarnas krav. Skolinspektionens utredning visar att alla elever på Gualövs skola, trots vidtagna åtgärder, inte tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Utredningen visar att det, trots vidtagna åtgärder, inte är studiero i undervisningen i alla ämnen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen). Vidare framgår av skollagen att ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. De ska

utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära (Lgr 11, 1 Rättigheter och skyldigheter, God miljö för utveckling och lärande). Skolans mål är att varje elev respekterar andra människors egenvärde, kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen. Alla som arbetar i skolan ska i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt förhållningssätt. Läraren ska tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen, och samarbeta med hemmen i elevernas fostran och klargöra skolans normer och regler som en grund för arbetet och för samarbete (Lgr 11, 2.1 Normer och värden). Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande (Lgr 11, 2.2 Kunskaper). Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan (Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar (2 kap. 9 och 10 §§ skollagen). Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan är en förutsättning för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas (Lgr 11, 1. Varje skolas utveckling). Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Rektorn har också, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjlighet att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar).

I förarbetena till skollagens bestämmelse gällande trygghet och studiero anges att en av de viktigaste förutsättningarna för att barn och ungdomar ska kunna inhämta och utveckla kunskaper och värden är en trygg och stimulerande lärandemiljö. Vidare anges att det förebyggande arbetet är centralt, och att det är skolans, och ytterst rektorns, ansvar att skapa trygghet och studiero i skolan. En viktig förutsättning för detta är att elever, lärare och annan personal känner ett gemensamt ansvar och har respekt för varandra i skolan. Det kräver ett aktivt värdegrundsarbete där grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till

uttryck i praktisk handling. Att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet utgör grunden för en trygg och utvecklande studiemiljö. Rutiner för att säkerställa samverkan och kommunikation mellan elever, lärare och annan personal är också centrala inslag i det förebyggande och långsiktiga arbetet. Rektorns skyldighet att se till att elevers behov av stöd utreds och att stödåtgärder kommer till stånd för elever i behov av stöd är självfallet även det en del i arbetet med att skapa en trygg och stimulerande studiemiljö (prop. 2009/10:165 s. 319 och 320).

Skolinspektionens utredning avseende studiero

Elever uppger i intervjuer att det inte är studiero på vissa lektioner och i vissa ämnen. Några elever uppger att de så gott som aldrig har studiero och att det har varit så i flera år samt att det kan vara stökigt varje dag på lektionerna. Elever ger exempel på lektioner där elever är tramsiga och inte gör sina uppgifter, skriker svärord, att det förekommer slagsmål samt att elever springer omkring när de har tråkiga lektioner. De säger att det är så stökigt att en del inte kan göra sina arbetsuppgifter. Några elever säger att lärarna säger till och tar ut elever som stör på lektionerna och att det hjälper. Andra elever säger att det inte hjälper när läraren säger till. De uppger att de får gå ut och jobba i korridoren, i trappan eller i biblioteket för att få studiero. Elever uppger att de har ordningsregler men att dessa följs i varierande omfattning och att lärarna vidtar vissa åtgärder när elever inte följer ordningsreglerna såsom att ringa hem, skriva i kontaktböcker och pratar med den som inte följt ordningsreglerna. De uppger samtidigt att det finns lärare som inte bryr sig om eleverna inte följer ordningsreglerna.

Lärarna uppger i intervjuer att de har bra studiero i sina egna klasser men att det kan variera om det är studiero eller inte beroende på ämne och lärare. De uppger att studieron är sämre i de ämnen där eleverna inte träffar läraren så ofta och när de har vikarie. Vidare berättar lärare att det ibland är bristande studiero i någon klass när de jobbar i helklass. De säger att studieron dock har blivit bättre efter att skolan har satt in olika åtgärder. Som exempel på åtgärder för att förbättra studieron uppger lärarna att de pratar med elever, föräldrar och rektor, att resurspersoner kan vara med på vissa lektioner, att de delar klasser i vissa ämnen, att någon vuxen står vid vissa elever vid genomgångar samt att de använder skärmar för att skärma av klassrummen, stressbollar och hörselkåpor. De uppger att i enkäter som genomförts så tycker de flesta elever att det är ganska bra studiero. Lärare uppger att de har ordningsregler på skolan och att det finns en samsyn bland lärarna hur dessa ska tillämpas. De säger dock att det kan vara svårt att få eleverna att följa reglerna och att de måste påminna eleverna om reglerna.

Representanter för elevhälsan berättar i intervjuer att om det är studiero eller inte varierar beroende på klass, lärare och vilken aktivitet eleverna har. Representant för elevhälsan uppger att det framkommer vid samtal med elever att i princip alla elever tycker att de har det pratigt på lektionerna, men att de också tycker att lärarna säger till och försöker få det så lugnt som möjligt. Vidare uppger representant för elevhälsan att eleverna säger att de har en strategi för vad de brukar göra när det är jobbigt, exempelvis att de använder skärmar och hörlurar och att många sitter ute i korridoren eller i mindre grupper. Representanter för elevhälsan uppger att det finns en del att arbeta med vad gäller att få arbetsro i hela skolan. De uppger att skolan hade studiero

som fokusområde förra läsåret, men att det ändå inte alltid är lugnt. Vidare berättar de att skolan har kommit fram till olika åtgärder för att förbättra studieron som exempelvis hur olika situationer ska hanteras, vem som ska göra vad samt att de har haft möte med föräldrar i några klasser. Detta har lett till att det har blivit bättre studiero. De säger att en orsak till den bristande studieron är det tuffa klimatet i skolan och att det handlar om relationen mellan elever men också mellan elev och lärare. Vidare anser de att det behövs en ökad tydlighet från lärarnas sida och mer struktur på dagen. Representanter för elevhälsan bekräftar elevernas och lärarnas utsagor om att det varierar i hur ordningsreglerna följs av eleverna och menar att det är mer arbete kvar att göra med ordningsreglerna på skolan.

Rektorn uppger att de har en god studiero på skolan, dock uppger rektorn att det finns problem med att det inte är studiero företrädesvis när eleverna har lärare som undervisar i enstaka ämnen och inte träffar eleverna så ofta samt när de har vikarier. Rektorn berättar att de har satt in åtgärder för att förbättra studieron genom att exempelvis erbjuda olika typer av studiemiljöer och att använda lokalerna på ett så bra sätt som möjligt för att skapa möjligheter till lugn och ro på lektionerna. Vidare ger rektorn exempel på åtgärder som att använda hjälpmedel såsom skärmar och hörlurar samt att de har arbetat med att dela grupperna i större utsträckning. De har även tittat på vilka metoder de använder för att hitta vad eleverna upplever som meningsfullt och hitta styrkan i gruppen. Rektorn uppger att eleverna vill ha tyst och lugnt vilket eleverna inte upplever att de alltid har. Rektorn säger att det säkert finns mer att göra generellt när det gäller studieron. Enligt rektorn har riktade insatser satts in i några klasser såsom att miljö, bemanning och klassindelning har setts över och förändrats, vilket har varit ett strategiskt val som fallit väl ut. Vidare berättar rektorn att av skolans utvecklingsplan framgår att de vill arbeta med studiemotivation och få eleverna att känna glädje i kunskapen och att detta är skolans nästa steg för att öka studieron. Rektorn uppger att det arbetet är igångsatt och sker kontinuerligt. Rektorn bekräftar elevernas och lärarnas utsagor att det varierar i vilken grad eleverna följer ordningsregler men uppger samtidigt att personalen på skolan har en samsyn om reglerna och att de har diskuterat ordningsreglerna mycket på skolan.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Bromölla kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Bromölla kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5 § skollagen, Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)

- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 7-12 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)
- Det bedrivs ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete för att skapa en miljö som bygger på respekt och delaktighet. (Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, En likvärdig utbildning, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)
- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet. (5 kap. 3 § skollagen)

På Skolinspektionens vägnar

X Jenny Fahlman

Beslutsfattare

Signerat av: Jenny Fahlman

X Christina Aro Östgren

Christina Aro Östgren

Utredare

Signerat av: Christina Aro Östgren

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Gualövs skola

Bakgrund och fakta om Gualövs skola

Skolinspektionen har genomfört riktad tillsyn av Gualövs skola. Skolan var ursprungligen utvald för regelbunden tillsyn enligt Skolinspektionens risk- och väsentlighetsanalys, men på grund av den rådande situationen med Covid 19 har den regelbundna tillsynen gjorts om till en riktad tillsyn med ett begränsat antal områden. Tillsynen omfattar följande områden: Extra anpassningar och särskilt stöd; Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Digitala intervjuer genomfördes av Skolinspektionen den 4–6 maj 2021.

Gualövs skola ligger i Bromölla kommun. Skolenheten ger utbildning i förskoleklass och årskurserna 1–6 och har vid tillsynen sammanlagt 9 elever i förskoleklass och 54 elever i årskurserna 1–6.